

Attitudes of French Teacher Candidates Regarding the Use of Distance Education Environments

Ali Rıza ÇAY¹ & Nurten ÖZÇELİK²

Abstract

This research has been prepared in order to reveal the attitudes of teacher candidates studying in the French Language Teaching undergraduate program regarding the use of distance education environments. The study group consists of 1th, 2nd, 3rd and 4th class teacher candidates studying in the Department of French Language Teaching of a state university in Turkey in the spring semester of the 2021 – 2022 academic year. "Attitude Scale on the Use of Distance Education Environments in the Pandemic Process" was used as a data collection tool that is developed by Yıldız, Çengel and Alkan. The scale consists of 25 items. The internal consistency coefficient of the scale, calculated by Cronbach Alpha, is 93. Statistical calculations were made by considering the average scores of the scale sub-dimension questions. In the comparison of "scale scores" according to "categorical groups", Independent T-test and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) were performed. Following the analysis of variance, the Tukey test was used to determine the different groups. In determining the relationship between the scales, Pearson correlation coefficients were calculated. In the calculations, the statistical significance level (α) was taken as 5% and SPSS 26 (IBM SPSS for Windows, ver.26) statistical package program was used for analysis. In the scale sub-dimensions, the highest score was observed in the "Effectiveness" sub-dimension and the lowest score was observed in the "Availability" sub-dimension. There was no significant difference in the overall scale score and sub-dimensions score according to the grade levels of the scale scores. According to the gender levels of the scale scores, there was no significant difference in the overall scale score and the sub-dimensions score. According to the academic achievement score levels of the scale scores, a significant difference was found in the "Satisfaction" sub-dimension. As the academic achievement score increases, the satisfaction sub-dimension score also increases.

Keywords

Distance education
Attitude
Teacher candidates
French education
Education environment

Article Info

Received 22.01.2023
Reviewed 27.03.2023
Published 31.03.2023
Doi Number 10.29228/ijlet.68507

Reference

Çay, A. R. & Özçelik, N. (2023). Attitudes of French teacher candidates regarding the use of distance education environments. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 11(1), 20-34.

¹ Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, alirizacay@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-3316-2287>

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Yabancı Diller Eğitim Bölümü Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, nurtenk@gazi.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-5743-7604>

Fransızca Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Tutumları

Özet

Bu araştırma, Fransızca Öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına ilişkin tutumlarını ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır. Çalışma grubunu 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı bahar yarıyılında Türkiye'deki bir devlet üniversitesinin Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 1, 2, 3 ve 4. Sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Yıldız, Çengel ve Alkan tarafından geliştirilen "Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı .93'dür. Ölçek alt boyutlarının ortalama puanları dikkate alınarak istatistiksel hesaplamalar yapılmıştır. "Kategorik gruplara" göre "ölçek skorlarının" karşılaştırılmasında Bağımsız T-testi ve "Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Varyans analizini takiben farklı grupları belirlemede Tukey testi kullanılmıştır. Ölçekler arası ilişkiyi belirlemede ise Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Hesaplamalarda istatistiksel anlamlılık düzeyi $\alpha=0.05$ olarak alınmış ve analiz için SPSS 26 (IBM SPSS for Windows, ver.26) istatistik paket programı kullanılmıştır. Ölçek alt boyutlarında en yüksek puan "Etkililik" alt boyutunda, en düşük puan ise "Kullanılabilirlik" alt boyutunda gözlenmiştir. Ölçek puanlarının sınıf düzeylerine göre genel ölçek puanında ve alt boyutlar puanında anlamlı bir farklılık saptanamamıştır. Ölçek puanlarının cinsiyet düzeylerine göre genel ölçek puanında ve alt boyutlar puanında anlamlı bir farklılık saptanamamıştır. Ölçek puanlarının akademik başarı puanı düzeylerine göre "Memnuniyet" alt boyutunda anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Akademik başarı puanı arttıkça memnuniyet alt boyutu puanı da artmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Uzaktan eğitim
Tutum
Öğretmen adayları
Fransızca eğitimi
Eğitim ortamı

Article Info

Gönderim Tarihi	22.01.2023
Kabul Tarihi	27.03.2023
Yayın Tarihi	31.03.2023
Doi Numarası	10.29228/ijlet.68507

Kaynakça

Çay, A. R. & Özçelik, N. (2023). Fransızca öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına ilişkin tutumları. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 11(1), 20-34.

Giriş

Eğitim, her zaman insanoğlunun hayatının merkezinde var olmuş bir etkinliktir. Son yıllarda teknoloji alanındaki gelişmeler ve yaşanan olaylar eğitim sistemlerini de etkilemiş ve eğitim sistemlerinde değişikliklere neden olmuştur. Teknoloji alanındaki ilerlemeler ve dijitalleşme ile uzaktan eğitim hayatımıza girmiştir.

Ülkemizde de uzun zamandır başarıyla sürdürülen uzaktan eğitim sistemleri mevcuttur. Ancak, özellikle 2020 yılının başlarında Çin'den yayıldığı düşünülen Covid-19 pandemisi ile birlikte uzaktan eğitimin kullanımı tüm dünyada hızlı bir şekilde artmıştır. Dünyadaki ülkelerin çoğu yüz yüze eğitime ara verip uzaktan eğitime geçmiştir. Ülkemizde de vaka sayılarının artmasıyla birlikte eğitime öncelikle üç hafta ara verilmiş, ardından da uzaktan eğitime geçilmiştir.

Yapmış olduğumuz alanyazın taramasında farklı alanlarda uzaktan eğitime yönelik tutumları ortaya koymayı amaçlayan bazı çalışmalar saptanmıştır: Yabancı dil öğrencileri ile ilgili Doğan, Koç ve Saraç (2022) tarafından "Yabancı dil hazırlık sınıfı öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi" adlı bir çalışma yapılmıştır. Bu bağlamda pandemi sebebiyle Bursa Uludağ Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Almanca, Arapça, Fransızca ve İngilizce hazırlık sınıflarında bir yıl uzaktan eğitim ile yabancı dil eğitimi alan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik geliştirdikleri tutumları incelenmiştir. Öğrencilerin tutumlarının yaş, cinsiyet ve bölüm değişkeni ile uzaktan eğitime katıldıkları araçlara göre farklılık gösterip gösterilmediği analiz edilmiştir. Değişkenler ve tutum arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılan çalışmada, örneklem grubunun uzaktan eğitime yönelik tutumlarının düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Bay, Karataş ve Üstün (2021) tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi Almanca Öğretmenliği bölümü Hazırlık sınıfı öğrencilerine "Yabancı Dil Hazırlık Sınıfı Öğrencileri Perspektifinden Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim: Fenomenolojik Bir Çalışma" isimli bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonucuna göre, katılımcıların uzaktan eğitim platformlarına erişim sıkıntısı yaşamadıklarını; internet bağlantı hızlarının ve teknik donanımlarının derslere katılım noktasında yeterli olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcıların, uzaktan eğitim sürecine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerini ifade ederlerken aile kavramına ilişkin olarak evde aileleriyle birlikte olmayı ve ev ortamının rahatlığından faydalanmayı olumlu; ev ortamındaki çevresel koşullara bağlı dikkat dağıtıcı uyarıcıları ise motivasyon sorunlarına neden olduğu için olumsuz olarak nitelendirdikleri belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların uzaktan eğitim platformlarının sağlamış olduğu esnek öğrenme saatleri hakkında olumlu düşüncelere sahip oldukları, fakat sosyalleşme problemi yaşadıklarından dolayı rahatsızlık duydukları saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin uzaktan eğitimde planlama ve zaman yönetimi konusunda olumlu görüşlere sahip oldukları görülmektedir.

Bunun dışında çeşitli üniversitelerde ve bölümlerde uzaktan eğitime yönelik tutumların incelenmesi ile ilgili birçok çalışma gerçekleştirilmiştir. Bunlardan başlıcaları Halitoğlu (2021) tarafından gerçekleştirilen "Öğretmen Adaylarının COVID-19 Pandemisi Bağlamında Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları", Türküresin (2020) tarafından gerçekleştirilen "Covid-19 Pandemi Döneminde Yürütülen Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Öğretmen Adaylarının Görüşleri Bağlamında İncelenmesi", Yenilmez, Balbağ, Turgut (2017) tarafından gerçekleştirilen "Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı çalışmalardır.

Öğretmen adaylarının son yıllarda sıklıkla uygulanan uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi yararlı olacaktır. İncelenen tutumların bu konuda araştırma yapacak araştırmacılara ve

sonraki çalışmalara yol göstermesi beklenmektedir. Bu amaçla, araştırmada Fransızca öğretmen adaylarının uzaktan eğitim uygulamalarının kullanımına ilişkin tutumlarının cinsiyet, sınıf ve akademik başarı puanı değişkenlerine göre incelenmesi hedeflenmiştir.

Kurumsal Çerçeve

Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim zaman ve mekândan bağımsız olarak, öğretmen ve öğrenenlerin eğitim yerine gitme zorunluluğu olmadan, bilgisayar teknolojisi aracılığıyla derslerin sanal olarak sesli ve görüntülü olarak işlendiği çağdaş bir eğitim sistemidir. Bu sistemde öğrenciler arzu ettiği zaman ders kayıtlarını yeniden izleme olanağına sahiptir. Uzaktan eğitimde kolayca ders paylaşımları yapılabilir.

İşman'a göre uzaktan eğitim; "farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin, öğrenme ve öğretme faaliyetlerini, iletişim teknolojileri ve posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modelini ifade eder" (1998:23).

Uzaktan eğitimin aslında uzun bir geçmişi vardır. "Dünyada ilk uzaktan eğitim uygulamasının 1840 yılında İngiltere'de, Isaac Pitman tarafından başlatıldığı kabul edilmektedir. Pitman mektupla steno öğretmeye başlamıştır. 1856 yılında ise ilk örgütlü girişim olarak Berlin'de öğrencileri üniversite giriş sınavına hazırlayan Rustinches Uzaktan Öğretim Okulu açılmıştır" (Kaya, 2002:28).

Ülkemizde de uzaktan eğitim uygulamalarına sıklıkla rastlanmaktadır. 1950'li yıllardan günümüze kadar uzaktan eğitim uygulamaları artarak önem kazanmıştır. Ülkemizde uzaktan eğitim sistemini uygulayan Millî Eğitim Bakanlığı Açık İlköğretim Okulu, Açık Öğretim Lisesi ve Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu vardır. Ayrıca yükseköğretimde ön lisans ve lisans düzeylerinde Açık Öğretim Fakülteleri bulunmaktadır.

Uzaktan eğitimin öğrenenler için birçok yararı vardır. Uzaktan eğitim ile öğrenen ders tekrarlarını daha sonra istediği zamanda ve kendine göre izleme şansına sahiptir. İstenilen yerde durdurup, devam ettirme olanağı vardır. Öğrenenler kendi programlarına uygun olarak ve istekleri doğrultusunda seçim yapma şansına sahip olarak eğitim alabilirler. Uzaktan eğitimde dijital araçlar ile birçok farklı öğrenme yöntemi kullanmak mümkün olabilir ve çok sayıda dijital materyalden yararlanılabilir. Böylece eğitim daha ilgi çekici hale getirilebilir. Pandemi, savaş vb. gibi olağan dışı durumlarda eğitim devam ettirilebilir. Ayrıca farklı ülkelerden kişiler eğitimden yararlanabilir. Uzaktan eğitimde maliyet avantajı da vardır. Bu tip eğitimde öğrenenin ihtiyacı bir mobil cihaz ve internet bağlantısıdır. Oysa örgün eğitimde öğrenen için kalacak yer, ulaşım gibi birçok gider vardır. Mağduriyet yaşayan öğrenenler için de avantajlıdır. Fiziksel engelli öğrenenlerin okula gidip gelirken yaşadığı sıkıntılar uzaktan eğitimde yaşanmaz. Aynı durum iletişim problemi yaşayan öğrenenler için de geçerlidir. Yüz yüze öğrenme olanağı bulunmayan öğrenenlere eğitim imkânı sağlanır. Çalışan, evli ve çocuklu öğrenenler için uygun bir eğitim modelidir. Öğrenenler kendilerini eksik gördükleri konulara kolayca yoğunlaşarak, kendilerini geliştirebilirler. Bireysel ve bağımsız öğrenmeyi sağlar. Sosyal kaygıları azaltır. Sosyal kaygı sıkıntısı yaşayan bireyler için uygun bir sistemdir. Başarıyı olumlu yönde etkiler.

Bunun yanında uzaktan eğitimin sınırlılıkları ve öğrenenler için olumsuzlukları vardır. Uzaktan eğitimde öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen etkileşimi daha kısıtlıdır. Öğrenen geri bildirim daha sınırlıdır. Geleneksel eğitimde öğretmenler öğrenenlere hemen bir geri bildirimde

bulunabilir. Sıkıntı yaşayan öğrenenler sorunlarını hızlıca ve doğrudan çözebilirler. Öte yandan, uzaktan eğitimde öğrenen geri bildiriyle ilgili sorun yaşanması muhtemeldir. Sosyal ayrışma söz konusudur. Uzaktan eğitim ile insani sosyal etkileşimin eksik kalması nedeniyle sosyal bir izolasyon yaşanabilir. Zira bu eğitim güçlü bir bireysel motivasyon ve zaman yönetimi gerektirir. Öğrenenlerdeki güdülenme eksikliği, öğrenenlerin dersleri tamamlayamamalarına isteksiz bir biçimde tamamlamalarına neden olur. Yüz yüze eğitimde öğrenenleri motive edebilecek birçok faktör varken, uzaktan eğitimde çok az faktör vardır. Uzaktan eğitimde ders saatlerine uymak, ödev çalışmalarının teslim tarihlerine uymak güçlü bir motivasyon gerektirir. İletişim becerilerinde gelişim eksikliği söz konusu olabilir. Uzaktan eğitim sırasında iletişim becerileri yüz yüze eğitime oranla daha geri plandadır. Bir ekip çalışması yapılması mümkün olmayabilir. Bilgi alışverişi de daha zayıftır. Uzaktan eğitimde teknoloji kullanma becerilerine ihtiyaç duyulur. Teknoloji kullanımı ile ilgili bilgi eksikliği olan kişiler için kolay uygulanabilir değildir. Öğrenenlerin tümü uzaktan eğitim için gerekli teknolojik aletlere sahip değildir. Pratik uygulamaları içeren laboratuvar, atölye gibi çalışmalar içeren derslerin verilmesi mümkün değildir. Grup çalışması yapabilmek zordur.

Uzaktan eğitim Kuramları

Geleneksel eğitim anlayışları teknolojinin gelişmesi, küreselleşme ve yeni fikirler ile değişmektedir. Uzaktan eğitimin nasıl uygulanacağı konusunda da farklı birçok görüş ve kuram bulunmaktadır.

“Uzaktan eğitimle ilgili ilk kuram Delling tarafından ortaya koyulmuş daha sonra Wedemeyer, Holberg, Baath, Daniel, Peters, Moore, Paulsen, Garrison ve Anderson’ın uzaktan eğitimin kuramsal temelleri üzerine katkıları olmuştur” (Gökmen, Duman, Horzum, 2016:31).

Bu bölümde uzaktan eğitim kuramlarından bağımsız çalışma kuramı, özerklik kuramı, endüstrileşme kuramı, iletişim ve etkileşim kuramı, kuramların sentezi kuramı ve transaksiyonel uzaklık kuramına değinilmiştir.

Bağımsız Çalışma Kuramı

Wedemeyer tarafından geliştirilmiş uzaktan eğitim kuramıdır. Bu kuramda bireyin kendi kendine öğrenmesi ön plandadır. “Wedemeyer (Keegan, 1996) bağımsız çalışmanın; öğretmen ve öğrencilerin görev ve sorumluluklarını birbirinden ayrı gerçekleştirdikleri, farklı yollarla iletişim sağlandıkları bir öğrenme ve öğretme faaliyeti olduğunu belirtmektedir” (akt: Gökmen, Duman, Horzum, 2016:31).

Bu kuramda öğrencilerin bağımsız olarak istedikleri zaman ve mekânda kendi kapasitelerine göre öğrenmeleri hedeflenmektedir. Öğrenci ve öğreticinin aynı ortamda bulunmamalarına, öğretimin bireysel olarak şekillenmesine ve öğrencinin kendi öğrenme sorumluluğunu üstlenmesine olanak sağlamaktadır.

Özerklik Kuramı

Wedemeyer’in kuramından etkilenerek Michael G. Moore tarafından ortaya atılan bir uzaktan eğitim kuramıdır. Moore bu kuramda bağımsız çalışmanın yanına özerklik kısmını eklemiştir. Eğitimin sadece sınıf ortamında ve yüz yüze olması gerektiğini, öğrenen ile öğretici arasındaki iletişimin yazılı, elektronik veya diğer araçlarla sağlanabileceğini vurgulayan bir kuramdır. Öğrenenler kendi öğrenmelerinden sorumludurlar ve kontrolünü kendileri sağlayabilirler. Kendi öğrenmelerini kontrol edebilen öğrenenler özerk olarak kabul edilirler.

“Moore uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimden farklı olarak öğrenenin öğretmenden zaman ve yer bakımından ayrı ve özerk olduğu bir eğitim sistemi olduğunu vurgulamıştır. Moore’un analizleri, uzaktan eğitimin bir teorik bileşeni olarak belirtilen öğrenen özerkliğinin uzaktan eğitimde gerekli olduğunu ortaya koymuştur” (Karataş, 2005, Keegan, 1996; akt. Gökmen, Duman, Horzum, 2016:32).

Endüstrileşme Kuramı

Otto Peters tarafından geliştirilen uzaktan eğitim kuramıdır. Uzaktan eğitimi endüstri ile bağdaştıran bir kuramdır. Uzaktan eğitim için kullanılan materyallerin endüstrileşme ile yakın bir ilişki halinde oldukları savunulmaktadır.

“Peters’a göre uzaktan eğitim, eğitimin endüstrileşmiş halidir. Başka bir deyişle, Peters uzaktan eğitimde öğretim materyallerinin üretiminin bir endüstriyel süreç olduğunu ifade etmektedir. Buradan yola çıkarak uzaktan eğitim süreci ile endüstriyel üretim sürecini kıyaslayarak başlıklar halinde açıklamıştır. Bunlar: Rasyonelleşme, İş bölümü, Mekanikleşme, Taşıma bandı, Seri üretim, Planlama ve hazırlama, Standartlaşma, Fonksiyonel Değişim ve Objektifleşme, Merkezileştirme’dir” (akt: Gökmen, Duman, Horzum, 2016:32).

İletişim ve Etkileşim Kuramı

Baath, Holmberg, Daniel, Sewart ve Smith tarafından çalışmalar yapılan bir uzaktan eğitim kuramıdır. Bu kurama göre, öğrenci ve öğretmen arasında bir etkileşim söz konusudur. Motivasyon öğrenmeyi destekleyici bir unsurdur. Öğrenmenin zevkini alan bir öğrencinin motivasyonu da artar. Öğrencinin ne öğrendiği öğretimin etkililiğini göstermektedir.

“Merkezde öğretmen ve öğrencinin arasında etkileşim vardır, öğrenme ortamındaki ait olma hissi iletişimde rahatlığın sağlar ve öğrenme zevkli hale gelir, zevkli bir öğrenme ortamı da öğrenci motivasyonunu artırır. Holmberg’e göre öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişim, öğrenmenin temelidir” (Karataş, 2003:94).

Kuramların Sentezi Kuramı

Perraton tarafından kuramların sentezlenmesiyle oluşturulan bir uzaktan eğitim kuramıdır. Uzaktan eğitimde herhangi bir araç kullanılabilir, öğrenci ve öğretmenin aynı yerde ve zamanda beraber olması gerekmemektedir. İstenilen yer ve zamanda uzaktan eğitimden yararlanılabilir. Geleneksel ortamlarda ders alamayan öğrenciler uzaktan eğitime katılabilirler. Böylelikle çok sayıda öğrenciye ulaşabilmek mümkündür.

Transaksiyonel Uzaklık Kuramı

Moore tarafından geliştirilen bir kuramdır. Moore, Dewey’in ortaya koyduğu transaksyon kavramını uzaktan eğitim için uyarlayarak bu kuramı oluşturmuştur. Moore’a göre transaksiyonel uzaklık kuramı “Öğrenenler ve öğretmenler zamana ve/veya mekâna göre ayrıldığında var olan öğretmen-öğrenci ilişkileri evrenini tanımlayan bir kavramdır” (1997:22).

Bu kuramda Moore öğrenen özerkliği ve öğrenen-öğretmen arasındaki uzaklığı ele almıştır. Transaksiyonel uzaklık kavramında coğrafi bir uzaklık kavramından değil iletişimsel bir uzaklıktan söz edilmektedir. Moore uzaktan eğitimde diyalog ve yapı olmak üzere iki değişken üzerinde

yoğunlaşmaktadır. Diyalog, öğretici ve öğrenci ile öğrenci ve öğrenci arasındaki çift yönlü iletişimi, yapı ise ders ve etkinliklerin öğrenen ihtiyaçlarını karşılama düzeyini ifade etmektedir. Transaksiyonel uzaklığı azaltmak için diyalogu arttırmak gereklidir.

Uzaktan Eğitim ve Yabancı Dil Öğretimi/Öğrenimi

Yabancı dil eğitimi alanında uzaktan eğitim uygulamalarına bakılacak olursa, bu uygulamaların öncüsü İngiltere’de 1980’li yıllarda Fransızca öğretmek amacıyla başlatılan Ulusal British Programı’dır. Radyo ve televizyon aracılığıyla dil öğretimine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Ses kasetlerine sahip bir çalışma kitabı ile dil öğretimine çalışılmıştır. Sözlü uygulamalar için ise telefon kullanılmıştır. Avrupa Konseyi ise Almanca, İngilizce ve Fransızca dillerinin öğrenimine yönelik “Look Ahead” serisini hazırlatmıştır. Bu serinin amacı kendi kendine dil öğreniminin sağlanmasıdır. Birçok ülkede dil öğretimi için kullanılmıştır.

Ülkemizde ise uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimine yönelik 1970’li yıllarda Ankara Radyosu aracılığıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan “Radyo ile İngilizce/Fransızca/Almanca” programları hazırlanmış ve yayınlanmıştır. Daha sonraki yıllarda açılan Açık İlköğretim Okulu, Açık Öğretim Lisesi ve Açık Öğretim Fakültesi ile yabancı dil dersleri hazırlanan kitap ve televizyon yayınları ile uzaktan eğitim şeklinde sürdürülmüştür. 2001 yılında ise Orta Doğu Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu “Distance Interactive Learning” (Dil-Uzaktan Etkileşimli Öğrenme) programı uygulamaya koyulmuştur. Bu programda İngilizceyi öğrenmek isteyen kişilere veya yabancı dil sınavlarına hazırlanan kişilere eğitim verilmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı, Türkiye’deki bir devlet üniversitesinin Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına ilişkin tutumlarını ortaya koymak amacıyla ve belirlenen bu tutum düzeylerini farklı değişkenler (cinsiyet, sınıf düzeyi ve akademik başarı puanı) açısından incelemektir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına ilişkin tutumları nedir?
2. Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanım düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı fark var mıdır?
3. Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanım düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?
4. Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanım düzeyleri ile akademik başarı puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Türkiye’deki eğitim fakültelerinin Fransız Dili Eğitimi bölümlerinde öğrenim gören Fransızca öğretmen adayları; örneklemini ise Türkiye’deki bir devlet üniversitesinin Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören 1, 2, 3 ve 4. Sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışma grubunu 78’si kız (%77,2), 23’ü

erkek (%22,8), toplam 101 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Katılımcıların %25,7'si 1. Sınıf (n=26), %27,7'si 2. Sınıf (n=28), %23,8'i 3.sınıf (n=24), %22,8'i ise 4.sınıfta (n=23) öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak " Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmış veriler nicel veri toplama yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırmanın verileri iki bölümden oluşan ölçek aracılığıyla toplanmıştır: Ölçeğin birinci bölümünde katılımcıların cinsiyetlerini, yaşlarını, sınıf düzeylerini ve akademik başarı puanlarını belirlemek üzere soruların yer aldığı "Kişisel Bilgi Formu" bulunmaktadır. İkinci bölümde ise öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına ilişkin tutumlarını belirlemek için, Yıldız, Çengel ve Alkan (2021) tarafından geliştirilen "Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Tutum Ölçeği" yer almaktadır. Ölçekte 24 adet madde yer almaktadır. Maddeler, "Kesinlikle katılıyorum (5)", "Katılıyorum (4)", "Kararsızım (3)", "Katılmıyorum (2)" ve "Hiç katılmıyorum (1)" şeklinde 5'li Likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Ölçek 4 boyuttan oluşmaktadır. Birinci boyut: "yeterlilik ve motivasyon" başlığı altında 7 maddeden oluşmaktadır. İkinci boyut: "kullanılabilirlik" olarak 8 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü boyut: "etkililik" olup 5 maddeden oluşmaktadır. Dördüncü boyut: "memnuniyet" ise 4 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin tümü için güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha) .93 olarak bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına yönelik yapılan istatistiksel analizler sonunda Cronbach Alpha ile hesaplanan iç tutarlık katsayıları yeterlik ve motivasyon boyutuna yönelik .94; kullanılabilirlik boyutuna yönelik .81, etkililik boyutuna yönelik .88 ve memnuniyet boyutuna yönelik .84 olarak tespit edilmiştir. KMO değeri .93 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Gerekli izinler alındıktan sonra ölçek anket forumunda araştırmacı tarafından ders saatinde yüz yüze uygulanmıştır. Uygulama öncesinde öğrencilere çalışma ve ölçek hakkında bilgi verilmiştir. Ölçekte bulunan 25 maddenin yanıtlanması 10 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 26.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır. Ölçek alt boyut sorularının ortalama puanları dikkate alınarak istatistiksel hesaplamalar yapılmıştır. "Kategorik gruplara" göre "ölçek skorlarının" karşılaştırılmasında "Bağımsız T-testi" ve "Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)" yapılmıştır. Varyans analizini takiben farklı grupları belirlemede "Tukey testi" kullanılmıştır. Ölçekler arası ilişkiyi belirlemede ise Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Tüm sonuçlar .05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Ölçekteki maddelere katılma ortalamalarının analizinde; 1-1,80 puan aralığının Kesinlikle Katılmıyorum (çok bağımlı), 1,81-2,60 puan aralığının Katılmıyorum (bağımlı), 2,61-3,40 puan aralığının Kararsız (nötr), 3,41-4,20 puan aralığının Katılıyorum (özerk) ve 4,21-5,00 puan aralığının Kesinlikle Katılıyorum (çok özerk) düzeyi karşıladığı varsayılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular, araştırmanın alt problemlerine göre tablolar halinde verilmiştir.

Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Görüşleri

Araştırmada ele alınan ilk problemin incelenmesi çerçevesinde öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanıma ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının görüşleri beşli Likert tipi bir değerlendirmeye sahip ölçek yardımıyla belirlenmiştir. Ölçeğin dört alt boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış, sonuçları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen adaylarının ölçeğin alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma sonuçları

Maddeler	Alt Boyutlar	\bar{x}	ss
1,2,3,4,5,6,24	Yeterlilik ve Motivasyon	3,09	1,09
7,8,9,10,11,12,13,14	Kullanılabilirlik	3,04	,44
15,16,17,18,19	Etkililik	3,66	,80
20,21,22,23	Memnuniyet	3,56	1,06
Genel Ölçek Puanı		3,27	,73

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların Etkililik ve Memnuniyet alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin toplam aritmetik ortalamalarının “katılıyorum” ($x > 3.41$) düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu bulgu, öğretmen adaylarının bu iki alt boyutta kendilerini “özerk” hissettiklerini göstermektedir. Katılımcıların ölçeğin diğer iki alt boyutuna “Yeterlilik ve Motivasyon ve Kullanılabilirlik” ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamalarının ise “kararsız” ($x > 2.61$) düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu bulgu, öğretmen adaylarının bu iki alt boyutta kendilerini “nötr” hissettikleri biçiminde yorumlanabilir.

Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ölçeğe ait puanlarının kız ve erkek öğretmen adayları arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız T-testi sonuçları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre T-testi sonuçları

Alt Boyutlar	Erkek		Kadın		t	*p.
	x	ss	x	Ss		
Yeterlilik ve Motivasyon	2,81	1,07	3,18	1,09	-1,408	,162
Kullanılabilirlik	2,94	,50	3,06	,42	-1,183	,239
Etkililik	3,43	,82	3,72	,78	-1,522	,131
Memnuniyet	3,32	,98	3,63	1,08	-1,273	,206
Genel Ölçek Puanı	3,07	,72	3,33	,73	-1,513	,134

*Bağımsız (Independent) T-testi sonuçlarına göre anlamlılık düzeyleri

Tablo 2’deki verilere göre, ölçeğin genel puanında erkek öğretmen adaylarının aritmetik ortalaması ($x=3,07$), kadın öğretmen adaylarının ise ($x=3,33$)’tür. Buna göre, ölçeğin genel puanında her iki grubunda kendilerini “nötr” hissettikleri görülmüştür. Ölçek alt boyutlarında erkek öğretmen adaylarının “Etkililik” alt boyutunda “katılıyorum” ($x > 3.41$) düzeyinde oldukları ve kendilerini “özerk” hissettikleri, diğer alt boyutlarda ise “kararsız” ($x > 2.61$) düzeyinde oldukları ve kendilerini

“nötr” hissettikleri görülmektedir. Ölçek alt boyutlarında kadın öğretmen adaylarının “Etkililik” ve “Memnuniyet” alt boyutlarında “katılıyorum” ($x > 3.41$) düzeyinde oldukları ve kendilerini “özerk” hissettikleri, diğer alt boyutlarda ise “kararsız” ($x > 2.61$) düzeyinde oldukları ve kendilerini “nötr” hissettikleri görülmektedir.

Yukarıdaki tabloda; ölçek puanlarının “Cinsiyete göre” karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Buna göre bakıldığında; katılımcıların “Yeterlilik ve Motivasyon alt ölçeği puanında”, “Cinsiyete göre” istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p > 0.05$). Başka bir ifadeyle; “Yeterlilik ve Motivasyon alt ölçeği puanı” Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının (kadın-erkek) Cinsiyetlerine göre değişmemiştir.

Benzer şekilde; öğretmen adaylarının “Kullanılabilirlik alt ölçeği puanında”, “Cinsiyete göre” istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p > 0.05$).

Yine; öğretmen adaylarının “Etkililik alt ölçeği puanında”, “Cinsiyete göre” istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p > 0.05$).

Öğretmen adaylarının “Memnuniyet alt ölçeği puanında”, “Cinsiyete göre” istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p > 0.05$).

Son olarak; öğretmen adaylarının “Genel ölçek puanında”, “Cinsiyete göre” istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p > 0.05$).

Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Görüşlerinin Sınıf Değişkenine Göre İncelenmesi

Katılımcı öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına ilişkin görüşleri sınıf değişkenine göre incelenmiş, ölçeğin alt boyutlarından almış oldukları puanlara ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmen adaylarının sınıf değişkenine göre sonuçları

Alt Boyutlar	Sınıf 1		Sınıf 2		Sınıf 3		Sınıf 4		F	*p.
	x	ss	x	ss	x	ss	x	ss		
Yeterlilik ve Motivasyon	3,02	1,07	2,74	1,10	3,27	,97	3,42	1,17	1,931	,130
Kullanılabilirlik	3,11	,49	2,90	,35	3,10	,33	3,05	,56	1,377	,254
Etkililik	3,61	,77	3,50	,76	3,60	,76	3,96	,88	1,546	,208
Memnuniyet	3,56	1,11	3,30	1,10	3,58	1,00	3,86	1,00	1,162	,328
Genel Ölçek Puanı	3,26	,74	3,05	,71	3,34	,65	3,48	,79	1,619	,190

*Tek yönlü ANOVA testi sonuçlarına göre anlamlılık düzeyleri

Tablo 3’deki verilere göre, 1.sınıflarda en yüksek aritmetik ortalama “Etkililik” alt boyutunda ($x=3,61$), en düşük aritmetik ortalama ise “Yeterlilik ve Motivasyon” alt boyutunda ($x=3,02$) olarak gerçekleşmiştir. 2. sınıflarda en yüksek aritmetik ortalama “Etkililik” alt boyutunda ($x=3,50$), en düşük aritmetik ortalama ise “Yeterlilik ve Motivasyon” alt boyutunda ($x=2,74$) olarak gerçekleşmiştir. 3.sınıflarda en yüksek aritmetik ortalama “Etkililik” alt boyutunda ($x=3,60$), en düşük aritmetik ortalama ise “Kullanılabilirlik” alt boyutunda ($x=3,10$) olarak gerçekleşmiştir. 4.sınıflarda en yüksek

aritmetik ortalama ‐Etkililik‐ alt boyutunda ($x=3,96$), en düşük aritmetik ortalama ise ‐Kullanılabilirlik‐ alt boyutunda ($x=3,05$) olarak gerçekleşmiştir.

Yukarıdaki tabloda; ölçek skorlarının ‐Sınıf düzeylerine göre‐ karşılaştırma sonuçları verilmiştir. Buna göre bakıldığında; katılımcıların ‐Yeterlik ve Motivasyon alt leđi puanında‐, ‐Sınıf düzeylerine göre‐ istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0.05$). Başka bir ifadeyle; ‐Yeterlilik ve Motivasyon alt leđi puanı‐ Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında đrenim gören đretmen adaylarının okudukları sınıflara göre değimemitir.

Benzer şekilde; đretmen adaylarının ‐Kullanılabilirlik alt leđi puanında‐, ‐Sınıf düzeylerine göre‐ istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0.05$).

Yine; đretmen adaylarının ‐Etkililik alt leđi puanında‐, ‐Sınıf düzeylerine göre‐ istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0.05$).

Öğretmen adaylarının ‐Memnuniyet alt leđi puanında‐, ‐Sınıf düzeylerine göre‐ istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0.05$).

Son olarak; đretmen adaylarının ‐Genel lek puanında‐, ‐Sınıf düzeylerine göre‐ istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0.05$).

Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Ortamlarının Kullanımına İlişkin Görüşlerinin Akademik Başarı Puanı Değişkenine Göre İncelenmesi

Araştırmanın dördüncü alt problemde đretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına ilişkin görüşleri akademik başarı puanı değişkenine göre incelenmiş, ölçeğin alt boyutlarına ilişkin korelasyon (ilişki) analizi Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının akademik başarı puanı değişkenine göre sonuçları

Alt Boyutlar		Akademik Başarı Puanı	Yeterlilik ve Motivasyon	Kullanılabilirlik	Etkililik	Memnuniyet
Yeterlik ve Motivasyon	r	,179				
	p	,073				
Kullanılabilirlik	r	,151	,696**			
	p	,131	,000			
Etkililik	r	,141	,802**	,635**		
	p	,159	,000	,000		
Memnuniyet	r	,212*	,791**	,637**	,782**	
	p	,033	,000	,000	,000	
Genel lek Puanı	r	,192	,952**	,805**	,896**	,895**
	p	,054	,000	,000	,000	,000

4 * $p<0,05$ ** $p<0,01$ r: Pearson korelasyon katsayısı

Tablo 4'te; ‐ölçek puanları‐ ile ‐Akademik başarı puanı‐ arası korelasyon (ilişki) analizi sonuçları verilmiştir. Buna göre bakıldığında; katılımcıların ‐Akademik başarı puanı‐ ile ‐Memnuniyet alt leđi puanı‐ arasında istatistiki olarak anlamlı bir pozitif (%21,2) ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu kapsamda; ‐Akademik başarı puanı‐ arttıka ‐Memnuniyet alt leđi puanı‐ da artmaktadır.

Buna karşın, katılımcıların “Akademik başarı puanı” ile “Yeterlilik/Motivasyon, Kullanılabilirlik ve Etkililik alt ölçeği puanı” arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,05$). Yine; katılımcıların “pandemi sürecinde uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına ilişkin tutum ölçekleri” arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunan korelasyon katsayıları yıldız (*) sembolü ile gösterilmiştir. Bu gösterim dışında kalan diğer katsayılar ise istatistiki olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Sonuç ve Öneriler

Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına ilişkin tutumlarını ve bu tutumların cinsiyet, sınıf ve akademik başarı puanı değişkenlerine göre anlamlı olup olmadığını incelemek amacıyla hazırlanan bu çalışmada elde edilen sonuçlara göre:

1. Öğretmen adaylarının “Etkililik ve Memnuniyet” alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin toplam aritmetik ortalamalarının “katılıyorum” ($x>3.41$) düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu bulgu, öğretmen adaylarının bu iki alt boyutta kendilerini “özerk” hissettiklerini göstermektedir. Katılımcıların ölçeğin diğer iki alt boyutuna “Yeterlilik ve Motivasyon ve Kullanılabilirlik” ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamalarının ise “kararsız” ($x>2.61$) düzeyinde olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının bu iki alt boyutta kendilerini “nötr” hissetmektedirler. Pandemi dönemi öncesindeki uzaktan eğitim ile ilgili yürütülen çalışmalar incelendiğinde, Ateş ve Altun (2008) ve Türküresin (2020)’in tarafından yapılan çalışmalarda elde edilen kararsız düzeydeki ($X=2.61-3.40$) tutumun bu çalışma kapsamında elde edilen sonuç ile benzer olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, pandemi sebebiyle zorunlu olarak uygulanmaya başlanılan uzaktan eğitime öğrencilerin kararsız durumda kaldıklarını göstermektedir. Bu durumun ise öğrencilerin ve hocaların uzaktan eğitime ilişkin bilgi ve tecrübe eksikliğinden kaynaklanması muhtemeldir. Öğrenciler uzaktan eğitimle yürütülen derslerde güdülenme problemleri yaşıyor olabilirler.

2. Öğretmen adaylarının “Yeterlilik ve Motivasyon, Kullanılabilirlik, Etkililik, Memnuniyet alt ölçekleri puanlarında ve genel ölçek puanında”, “Cinsiyete göre” istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0.05$). Genel ölçek puanı ve alt boyutlar puanları Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre değişmemiştir. Bu bulgu, Ateş ve Altun (2008), Demir ve Narlıkaya (2020), Doğan, Koç ve Saraç tarafından yapılan çalışmalar ile benzerlik göstermektedir. Fakat cinsiyet değişkeni ile uzaktan eğitime yönelik tutum arasındaki ilişkide anlamlı bir fark olduğunu gösteren çalışmalar da mevcuttur. Ateş ve Altun (2008), Yenilmez, Balbağ ve Turgut (2017) tarafından yapılan çalışmalarda ise erkekler lehine anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Bu sonucu yabancı dil dersinin uzaktan eğitim ile sunulmasında cinsiyet değişkeninin çok önemli olmadığı şeklinde yorumlamak mümkündür.

3. Öğretmen adaylarının “Yeterlilik ve Motivasyon, Kullanılabilirlik, Etkililik, Memnuniyet alt ölçekleri puanlarında ve genel ölçek puanında”, “Sınıf düzeylerine göre” istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gözlenememiştir ($p>0.05$). Genel ölçek puanı ve alt boyutlar puanları Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre değişmemiştir. Bu sonuç, Ateş ve Altun (2008) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili bilgi ve deneyimlerinin birbirlerine yakın olması, sınıf düzeylerine göre anlamlı bir fark oluşturmama nedeni olabilir.

4. Öğretmen adaylarının “Akademik başarı puanı” ile “Memnuniyet alt ölçeği puanı” arasında istatistiki olarak anlamlı bir pozitif (%21,2) ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$). “Akademik başarı puanı” arttıkça “Memnuniyet alt ölçeği puanı” da artmaktadır. Buna karşın; katılımcıların “Akademik başarı puanı” ile “Yeterlilik/Motivasyon, Kullanılabilirlik ve Etkililik alt ölçeği puanları” arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0,05$). Akademik başarı puanının artması ile ölçek puanının artması arasında ilişki bulunmasının sebebinin öğrencilerin başarı durumuyla ilgisi olduğu söylenebilir. Öğrencinin başarısı arttıkça öğrenmeye ilişkin ilgisi de artmaktadır. Bu durum sadece yüz yüze eğitimde değil, uzaktan eğitimde de görülebilmektedir.

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına ilişkin tutumlarının cinsiyet ve sınıf değişkenleri açısından ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buna göre, öğretmen adaylarının cinsiyet ve sınıfları ne olursa olsun uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına yönelik benzer düşünceler taşıdıkları düşünülebilir. Öğretmen adaylarının aynı anda uzaktan eğitime başladığı düşünülüğünde bu durumun doğal bir sonuç olduğu kabul edilebilir. Akademik başarı puanı değişkenine göre “memnuniyet alt ölçeği puanı” arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Buna göre, akademik başarısı yüksek öğrenciler ölçeğin “memnuniyet” alt ölçeği kısmında diğer öğrencilere göre kendilerini daha fazla özerk hissetmektedirler.

Sadece bir üniversitenin Fransız Dili Eğitimi bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları ($n=101$) ile sınırlı olan bu çalışmanın sonuçlarına göre, ölçek genel puanında öğrencilerin kararsız düzeyde ($x=2.61-3.40$) oldukları görülmüştür. Çalışmadan elde edilen bulgular uzaktan eğitimin cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur. Akademik başarı puanı değişkenine göre ise sadece ölçeğin bir alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlar ışığında, bölüm derslerinin uzaktan eğitim şeklinde yürütülmesinde incelenen değişkenlerin önemli bir rol oynamadıkları şeklinde yorumlanabilir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar ışığında, öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarını arttırabilecek öneriler şu şekildedir:

- Uzaktan eğitime başlamadan önce hem öğretmen adaylarına hem de öğretilere kullanılacak sistemler ile ilgili bir bilgilendirme eğitiminin gerçekleştirilmesi uygun olabilir.
- Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilere gerekli desteğin sağlanması ve yaşanan sorunların çözümüne yönelik işlemlerin yapılması uygun olabilir.
- Uzaktan eğitim sistemlerinde yaşanan alt yapı sorunları ve öğretmen adaylarının gerekli donanım eksikliklerinin giderilmesi tutumlara olumlu etki sağlayabilir. Gerekli ekipman ve internet desteği sağlanması uygun olabilir.
- Hem yüz yüze eğitimin hem de uzaktan eğitimin birçok olumlu yönü bulunmaktadır. Bu bağlamda öğrenci odaklı hibrit bir eğitim sunulabilir. Bazı dersler uzaktan eğitim yoluyla yürütülerek tutumlar arttırılabilir.
- Bu araştırma geliştirilerek nitel bir araştırma ile öğretmen adayları ile görüşmeler yapılabilir ve uzaktan eğitime yönelik olumlu ya da olumsuz tutumların nedenleri araştırılabilir.

Bu araştırma, Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiştir. Ülkemizdeki dil öğrenmekte olan farklı gruplar üzerinde benzer çalışmalar yapılarak yabancı dil bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ortamlarının kullanımına ilişkin veriler elde edilebileceği ve bu tür çalışmaların uzaktan eğitim düzenlemeleri konusunda yol gösterici olabileceği kanısındayız.

Kaynakça

- Ateş, A. & Altun, E. (2008). Bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 125-145.
- Bay, B., Karataş, F. & Üstün, B. (2021). Yabancı dil hazırlık sınıfı öğrencileri perspektifinden pandemi sürecinde uzaktan eğitim: fenomenolojik bir çalışma. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 9 (1), 184-203.
- Demir, Ö. & Narlıkaya, Z. (2020). Covid-19 salgını sürecinde muhasebe ve finans derslerini alan öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının araştırılması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(60), 2894-2904.
- Dikmen, S. & Bahçeci, F. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde yükseköğretim kurumlarının uzaktan eğitime yönelik stratejileri: Fırat Üniversitesi Örneği. *Turkish Journal of Educational Studies*, 7 (2) , 78-98 . DOI: 10.33907/turkjes.721685.
- Doğan, M., Koç, N. & Saraç, M. (2022). Yabancı dil hazırlık sınıfı öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 765-781. DOI: 10.29000/rumelide.1074059.
- Er, T. H. (2020). Covid-19 pandemi döneminde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında incelenmesi. *Milli Eğitim*, 49(1), 597-618. DOI: 10.37669/milliegitim.787509
- Gökmen, Ö. F., Duman, İ. & Horzum, M. B. (2016). Uzaktan eğitimde kuramlar, değişimler ve yeni yönelimler. *AUAD*, 2(3), 29-51.
- Halitoğlu, V. (2021). Attitudes of student teachers to wards distance education within the context of COVID-19 pandemic. *International Journal of Curriculum and Instruction (Special Issue)*, 13(1), 816-838.
- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Karataş, S. (2003). Yüz yüze ve uzaktan eğitimde öğrenme deneyimlerinin eşitliği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 2(3), 91-104
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem.
- Moore, M. (1997). Theoretical principles of distance education, routledge, s. 22-38, <http://www.c3l.uni-oldenburg.de/cde/found/moore93.pdf>, erişim tarihi: 15.06.2022.
- Serçemeli, M. & Kurnaz, E. (2020). COVID-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 40-53.
- Yenilmez, K., Balbağ, Z. M. & Turgut, M. (2017). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, ISSN: 2148-7510, 19(2), 91-107. DOI: 10.17556/erziefd.305902

Yıldız, E.P, Çengel, M. & Alkan, A. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitim ortamlarının kullanılmasına ilişkin tutum ölçeği. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(33), 132-153. DOI: 10.26466/opus.811510